

Batycki Teatr Dramatyczny
w Koszalinie

Jan Chryzostom Pasek

Pamiętniki

Spektakl zrealizowano
przy pomocy finansowej
MINISTERSTWA KULTURY

PASEK *Anno Domini 2005*

Awantury sejmowe, przekupstwo, komisje, protekcje, działania na rzecz dworów innych państw. Skąd my to znamy? To w darze po pradziadach otrzymaliśmy przekazywany z pokolenia na pokolenie taki właśnie system zachowań spolecznych.

Jan Chryzostom Pasek przechadza się dziś po ulicach Polski. Pełen nieposkromionej energii, zdolny do podejmowania ryzykownych przedsięwzięć, pies wojny, krwawy rzeźnik, a jednocześnie cudowny uczynny sąsiad z naprzeciwnika. W późniejszym wieku pośledni polityk, wspaniały mówca i mądry patriota, a jednocześnie wielki warchoł i prymitywny awanturnik.

A może Pasek to nie sąsiad z naprzeciwnika? Tak, on mi kogoś przypomina. Tak, to przecież moje rysy, moja twarz. Nie, to niemożliwe.

Krzysztof Galos

ZWIERCIADŁO

epoki O ile, jako źródło historyczne, dzieło Paska należy traktować z dużą ostrożnością, o tyle bez wątplenia jest ono kapitalnym źródłem wiedzy o kulturze, obyczajowości i mentalności ówczesnej szlachty polskiej. To po prostu egzemplifikacja prądu kulturowego określanego mianem **sarmatyzmu**.

BURZLIWE ŻYCIE

Paska Stał się synonimem przeciętnego szlachcica XVII wieku, który dzielił swój czas między wojenne eskapady, działalność polityczną, gospodarowanie w majątku i liczne rozrywki zakrapiane alkoholem. Niezmiernie towarzyski, o bardzo żywym temperamencie, nie stroniący od procesów, pojedynków i zwykłych awantur. Pięciokrotnie skazywany na banicję, a pod koniec życia także na infamię. Nie opuścił jednak Polski. Zmarł niedługo po zapadnięciu wyroku.

książe pamiętnikarzy staropolskich

PASEK

Gawęda szlachecka pióra Paska jest przez literaturoznawców zgodnie uważana za arcydzieło pamiętnikarstwa staropolskiego i najwybitniejszy jego zabytek. Pamiętniki obejmują lata 1656-1688, a więc ponad 30 lat życia autora. Do naszych czasów zachowała się jednak tylko jedna kopia rękopisu, w której brakuje początku, końca oraz niektórych kart środkowych.

P Jan Chryzostom Pasek PAMIĘTNIKI

adaptacja, reżyseria KRZYSZTOF GALOS
scenografia KRZYSZTOF MAŁACHOWSKI
choreografia BARBARA MAREK

obsada

DUNKA, CHUDA, PANNA TERESA, MATKA ZABITEGO, REMISZEWSKA
ŻANETTA GRUSZCZYŃSKA-OGONOWSKA

DUNKA, KOBIETA-MADONNA, KRÓLOWA, SWATKA, DUNKA 2
AGNIESZKA PAWLAK

MATKA PASKA, DUNKA, KOBIETA-MADONNA, ŚLADKOWSKA, KOBIETA Z GRABIAMI
KATARZYNA ULICKA-PYDA

SZWED, OJCIEC PASKA, WOJEWODA, CZARNIECKI, BISKUP PRAŻMOWSKI, OŻGA
WOJCIECH BRODA-ŻURAWSKI

WARIAT, ROTMISTRZ OŁTARZEWSKI, SENATOR, LUBOMIRSKI, KUZYN PASKA
ARTUR CZERWINSKI

MŁODY, NAUCZYŃSKI, SZLACHCIC, ŚWIDERSKI, ŻEROSŁAWSKI
PIOTR DZIECIELSKI

KSIĄDZ PIEKARSKI, JASIŃSKI, ROSJANIN, KARKOSZKA, NESTOROWICZ, ŚLADKOWSKI
PIOTR KRÓTKI
SZLACHCIC LUBOMIRSKIEGO

WOLSKI, BISKUP UJEJSKI, SZLACHCIC LUBOMIRSKIEGO, WOJEWODA
JACEK PIOTROWSKI

PASEK
WOJCIECH ROGOWSKI

AMBROŻY, BRAT NAUCZYŃSKIEGO, SZLACHCIC, BORZĘCKI, KRÓL
LESZEK ŻENTARA

realizacja dźwięku
Jacek Chmielewski

realizacja światła
Marek Płocharski

inspicjent
Katarzyna Peka

premiera 5 lutego 2005

Jan Chryzostom Pasek

AMIĘTNIKI

Wilcy wyli na zgliszczach dawnych miast i kwitnące niegdyś kraje były jakby wielki grobowiec.

Henryk Sienkiewicz, "Ogniem i mieczem"

Jan Kazimierz zrzekł się korony 16 września 1668 roku, czyli niemal w dwudziestolecie jej otrzymania. Zamknięte z tą chwilą dzieje epoki Wazów wlokły się zatem przez osiemdziesiąt i jedną zimę.

Przez osiem długich dziesięcioleci trwał systematyczne uśmiercanie Jagiellońskiej - Kazimierzowskiej, Olbrachtowej i Aleksandrowej tradycji współpracy monarchy z naszym "stanem trzecim", średnią szlachtą. I przez cały ten czas interesy państwa i jego królów chadzały przeważnie odrębnymi, nawet we wręcz odmiennie strony wiodącymi drogami. Tłum to widział. Nauczył się podejrzewać, nie ufać, węszyć podstępny.

Straty materialne i demograficzne były okropne, lecz możliwe do odrobienia. Ruinę materialną Rzeczpospolita mogła przezwyciężyć. Nie do powetowania okazały się moralne skutki przeżyć epoki Wazów, która wyhodowała zjawisko, zwane potocznie **anarchią polską**. Cała ówczesna Europa roita się od butnych, nieposłusznych, skorych do zdrady sobiepanów. Tylko u nas szeroko otwarty się przed nimi wrota historii.

Wzorem, przedmiotem zazdrości i celem marzeń stał się u nas kodeks postępowania nie szlachecki wcale, ale magnacki. Dopiero bezkarność i nieodpowiedzialność dawała poczucie wartości własnej. Pogarda dla niżej stojących, pomiatanie słabszymi pozwalały poznać smak i piękno życia. Pycha, która zajmuje pierwsze miejsce w kościelnym wykazie grzechów głównych, wysunęła się na samo czoło zespołu cech, określano jako **charakter narodowy**.

Epoka Wazów to atrium mortis naszych dziejów.

Paweł Jasienica, "Rzeczpospolita Obojga Narodów."

Nasza inscenizacja kończy się 19 VI 1669 r., w dniu, w którym Michał Korybut Wiśniowiecki zostaje wybrany królem Polski

VIVAT REX MICHAEL!

Dokonany 19 VI 1669 r. wybór był klasycznym przykładem działania psychologii tłumu, dziś powiedzielibyśmy, że zadziałał tu spoteczny dowód słuszności - niejaki Marcin Dębicki, podkomorzy sandomierski jako pierwszy krzyknął na polu elekcyjnym "Vivat rex Michael". Zaraz po nim odezwały się kolejne głosy. Vivat Piast! - krzyczał Pasek na całe gardło, a z nim cała reszta szlachty. Jednomyslny wybór stał się faktem...

Nastaly ciężkie lata dla Polski. Trudno dociec, czym król Michał zajmował swój umysł. Napewno nie sprawami państwa i polityki. Był po prostu miernotą. Uznawano go za człowieka ograniczonego umysłowo, nazywano "matpą", choć był wykształcony. Jego największą rozrywką było jedzenie i picie.

Podczas uroczystości wesela króla (pojął za żonę przyrodnią siostrę cesarza Leopolda I, Eleonorę Marię Józefinę) w Częstochowie 27 lutego 1670 roku zjedzono: 300 bażantów, 5000 kuropatw, 6000 par indyków, 3000 par cieląt, 400 wołów, 4000 baranów, 5000 jagniąt, 100 jeleni, 5 łosi, 2000 zajęcy, kilkadziesiąt dzików, a także niezliczoną ilość owoców, konfitur, ciast i słodyczy. Wypito hektolitry wina, piwa i miodu. Była to prawdopodobnie największa uczta w historii Polski.

W 1673 roku po zbyt dużej ilości wchłoniętych korniszonów pękły mu wrzody żołądka. Zmarł z przejedzenia, 10 XI 1673 r., mając 33 lata. Dzień po jego śmierci hetman Sobieski odniósł zwycięstwo w bitwie pod Chocimiem i na szczęście dla Polski został wybrany królem w kolejnej wolnej elekcji.

BAŁTYCKI TEATR DRAMATYCZNY

IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO W KOSZALINIE

ROK ZAŁOŻENIA 1953

Dyrektor naczelny: Roman Radziwonowicz
Dyrektor artystyczny: Edward Żentara

Sekretarz literacki: Anna Gliszczyńska
Koordynator pracy teatru: Ewa Dzięcielska

Asystent dyrektora: Beata Barów

Kierownik techniczny: Wojciech Skup

Kierownik sceny: Edward Sagan

Montażysty dekoracji: Robert Kuźmicki,
Krzysztof Kotowski, Tomasz Krzyżostaniak
Tomasz Peka, Andrzej Wieczorek

Plastyk: Krzysztof Kotowski

Pracownia krawiecka: Jan Marciniak (kierownik),
Anna Lickun, Teresa Radzikowska

Pracownia akustyczna: Jerzy Sochal, Jakub Kolos,
Jacek Chmielewski

Pracownia elektryczna: Jerzy Bok (kierownik),
Daniel Śniadecki, Marek Płocharski

Pracownia stolarska: Eugeniusz Zalewski

Pracownia fryzjerska, garderobiane: Renata Borowska,
Emilia Patrzek, Mariola Sapińska, Estera Szulc

Biurowiec Promocji i Sprzedaży:
Włodzimierz Szymczyk (kierownik),
Paweł Mondroń (specjalista ds. promocji),
Baszko Sosnowska (grafik komputerowy),
Dagmara Telińska, Katarzyna Tudruj,
Monika Winiarkiewicz

Opracowanie literackie programu: Anna Gliszczyńska
Opracowanie graficzne programu: Baszko Sosnowska

Plakat: praca dyplomowa Joanny Krótkiej, uczennicy
Zespołu Szkół Plastycznych w Koszalinie

ENERGA SPONSOR TEATRU

Koncern Energetyczny ENERGA SA
Oddział Zakład Energetyczny Koszalin w Koszalinie
ul. Morska 10, 75-950 Koszalin

PARTNERZY TEATRU

Szpital Wojewódzki Koszalin

FURNIKO
FABRYKA MEBLI BIUROWYCH

MEDICAL
Koszyki ul. Wesołowskiego 22 A

Studia Anonimowy Kierownik
AKANT
75-903 Koszalin, ul. Karkusza 20

CITYLIGHT
reklama zewnętrzna

OBSŁUGA HOTELOWA I GASTRONOMICZNA

BROMADA

WIAJAJA

PARTNERZY MEDIALNI

Radio Północ

MAX

TVP 3

105.8 FM
plus radio
najodśnie przebieg

głos Pomorza

Radio Koszalin